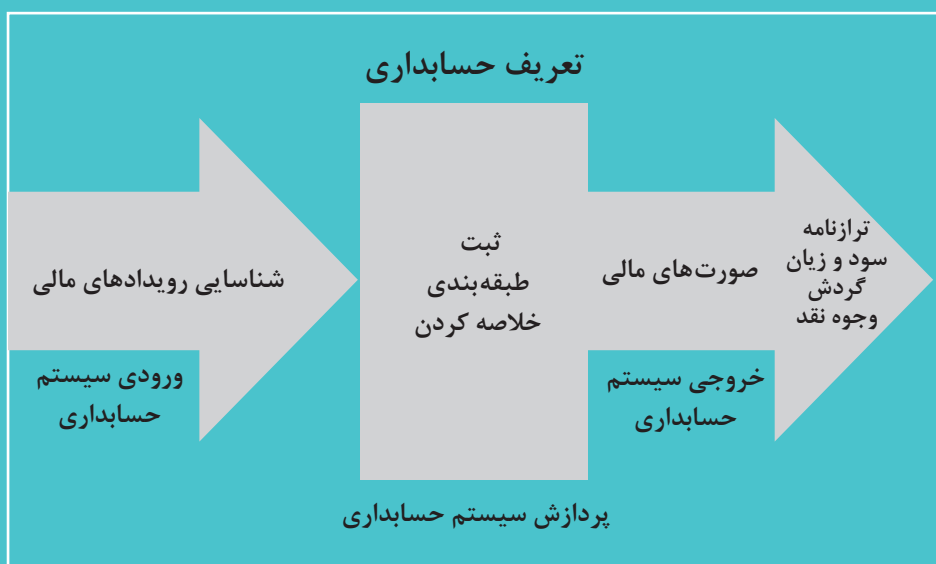

پودمان ۴

صورت‌های مالی

محصول نهایی فرایند حسابداری مالی، ارائه اطلاعات مالی به استفاده‌کنندگان مختلف، اعم از استفاده‌کنندگان داخلی و استفاده‌کنندگان خارج از واحد تجاری، در قالب گزارش‌های حسابداری است. آن گروه از گزارش‌های حسابداری که با هدف تأمین نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان خارج از واحد تجاری تهیه و ارائه می‌شود، در حیطه عمل گزارشگری مالی قرار می‌گیرد. صورت‌های مالی، بخش اصلی فرایند گزارشگری مالی را تشکیل می‌دهد. صورت‌های مالی حداقل به‌طور سالانه و در راستای رفع نیازهای مشترک اطلاعاتی طیف وسیعی از استفاده‌کنندگان تهیه و ارائه می‌شود. سایر گزارش‌های مالی از جمله گزارش‌های مالی با اهداف خاص، جزء صورت‌های مالی تلقی نمی‌شود.

در مورد ورودی‌ها، پردازش و خروجی‌های حسابرسی به عنوان یک سیستم اطلاعاتی بحث و گفت‌وگو کنید.

هدف صورت‌های مالی

هدف صورت‌های مالی، ارائه اطلاعاتی تلخیص و طبقه‌بندی شده درباره وضعیت مالی و انعطاف‌پذیری مالی واحد تجاری است که برای طیفی گسترده از استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی در اتخاذ تصمیمات اقتصادی مفید واقع شود. صورت‌های مالی همچنین نتایج ایفای وظیفه مباشرت مدیریت یا حسابداری آنها را در قبال منابعی که در اختیارشان قرار گرفته است، نشان می‌دهد. به‌منظور دستیابی به این هدف در صورت‌های مالی یک واحد تجاری اطلاعاتی درباره موارد زیر ارائه می‌شود:

الف) دارایی‌ها	ب) بدهی‌ها	ج) حقوق صاحبان سرمایه
د) درآمدها	ه) هزینه‌ها	و) جریان‌های نقدی.

این اطلاعات، همراه با سایر اطلاعات مندرج در یادداشت‌های توضیحی، استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی را در پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی واحد تجاری و خصوصاً در زمان‌بندی و اطمینان از توانایی آن در ایجاد وجه نقد کمک می‌کند.

۱ به نظر شما چه اطلاعاتی می‌تواند در یادداشت‌های توضیحی همراه صورت‌های مالی افشا شود؟ باکمک هنرآموز پاسخ دهید

۲ آیا در یک واحد اقتصادی حسابدار مسئول تهیه و ارائه صورت‌های مالی است؟

مسئولیت صورت‌های مالی

مسئولیت تهیه و ارائه صورت‌های مالی با هیئت‌مدیره یا سایر ارکان اداره‌کننده واحد تجاری است.

اجزای صورت‌های مالی

مجموعه کامل صورت‌های مالی شامل اجزای زیر است:

الف) صورت‌های مالی اساسی

- ترازنامه
- صورت سود و زیان
- صورت سود و زیان جامع
- صورت جریان وجوه نقد.

ب) یادداشت‌های توضیحی

عنوان هر یک از صورت‌های مالی باید شامل موارد زیر باشد:

الف) نام واحد گزارشگر و شکل حقوقی آن

ب) نام صورت مالی

ج) تاریخ و دوره زمانی گزارشگری

د) واحد پول گزارشگری

ه) سطح گرد کردن (رند کردن) مبالغ مندرج در صورت‌های مالی.

ترازنامه

ترازنامه، وضعیت مالی یک واحد تجاری را که در برگیرنده منابع اقتصادی تحت کنترل آن، ساختار مالی آن، میزان نقدینگی و توان بازپرداخت بدهی‌ها و ظرفیت سازگاری آن با تغییرات محیط عملیاتی است، نشان می‌دهد. اطلاعات درباره وضعیت مالی در ترازنامه ارائه می‌شود. ترازنامه را همچنین صورت وضعیت مالی نیز گویند.

ترازنامه صورت‌حسابی است که وضعیت مالی واحد تجاری را در یک مقطع زمانی مشخص نشان می‌دهد. وضعیت مالی شامل اطلاعاتی در رابطه با دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام می‌باشد.

عناصر ترازنامه

ترازنامه صورت دارایی‌ها، بدهی‌ها و تفاوت این دو یعنی حقوق صاحبان سرمایه در یک مقطع زمانی مشخص است. ترازنامه نماد معادله اساسی حسابداری است:

$$\text{دارایی‌ها} = \text{بدهی‌ها} + \text{حقوق صاحبان سرمایه}$$

تعریف دارایی: عبارت است از حقوق نسبت به منافع اقتصادی آتی یا سایر راه‌های دستیابی مشروع به آن منافع که در نتیجه معاملات یا سایر رویدادهای گذشته به کنترل واحد تجاری درآمده است.

آیا ممکن است منابع اقتصادی برای واحد تجاری منفعت آتی داشته باشد اما به‌طور کامل تحت کنترل واحد تجاری نباشد؟ بحث کنید.

تعریف بدهی: بدهی عبارت از تعهد انتقال منافع اقتصادی توسط واحد تجاری ناشی از معاملات یا سایر رویدادهای گذشته است. تعریف بدهی مستلزم وجود تعهدی مبنی بر انتقال منافع اقتصادی است. بیشتر بدهی‌ها ناشی از تعهدات قانونی است. تعهد قانونی شرط کافی برای وجود بدهی است چرا که ذینفع می‌تواند بر خروج منافع اقتصادی جهت تسویه تعهد اصرار ورزد.

حقوق صاحبان سرمایه: عبارت از باقیمانده‌ای است که از کسر جمع بدهی‌های واحد تجاری از جمع دارایی‌های آن حاصل می‌شود.

ترازنامه باید حداقل حاوی اقلام اصلی زیر باشد

الف) دارایی‌های ثابت مشهود

ب) دارایی‌های نامشهود

ج) سرمایه‌گذاری‌ها

د) موجودی مواد و کالا

- ه) حساب‌ها و اسناد دریافتی تجاری و سایر حساب‌ها و اسناد دریافتی
- و) موجودی نقد
- ز) حساب‌ها و اسناد پرداختی تجاری و سایر حساب‌ها و اسناد پرداختی
- ح) ذخیره مالیات
- ط) ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان
- ی) بدهی‌های بلند مدت
- ک) سرمایه
- ل) سود و زیان انباشته و اندوخته‌ها.

اطلاعاتی که در یادداشت‌های توضیحی افشا می‌شود:

واحد تجاری باید طبقات فرعی اقلام اصلی را که متناسب با عملیات واحد تجاری طبقه بندی شده است، همراه با جزئیات در یادداشت‌های توضیحی افشا کند. در صورت لزوم، هر قلم فرعی باید بر حسب ماهیت به اقلام فرعی تری طبقه‌بندی شود و مبالغ پرداختی به/دریافتی از واحد تجاری، سایر واحدهای تجاری و سایر اشخاص باید به تفکیک و جداگانه در یادداشت‌های توضیحی افشا شود.

طبقه‌بندی اقلام ترازنامه

اغلب واحدهای تجاری براساس استاندارد حسابداری شماره ۱۴ (نحوه ارائه دارایی‌ها و بدهی‌های جاری)، باید دارایی‌های جاری و بدهی‌های جاری را به‌عنوان طبقاتی جداگانه در ترازنامه منعکس کنند.

ترازنامه‌ای که در آن دارایی‌ها و بدهی‌ها به‌جاری و غیرجاری تقسیم بندی می‌شود، ترازنامه طبقه‌بندی شده نامیده می‌شود.

در ترازنامه‌های طبقه‌بندی نشده دارایی‌ها و بدهی‌ها بدون تفکیک به جاری و غیرجاری منعکس می‌شود. در برخی از کشورها، دارایی‌ها و بدهی‌ها به‌ترتیب نقدینگی ارائه می‌شود و در برخی دیگر دارایی‌هایی که نقدپذیری آنها کمتر است در ابتدا می‌آید. در ایران هر دو روش استفاده می‌شود ولی روش ارائه بر مبنای نقدینگی رایج‌تر است. استانداردهای حسابداری ایران الزام خاصی در این رابطه ندارد و هر دو روش قابل پذیرش می‌باشد.

در ترازنامه معمولاً دارایی‌ها به ترتیب کاهش نقدینگی، بدهی‌ها براساس تاریخ سررسید و حقوق صاحبان سهام برحسب کاهش بقا طبقه‌بندی و گزارش می‌شوند.

نکته

نحوه صحیح تهیه صورت‌های مالی به‌صورتی که اطلاعات مربوط به وضعیت مالی (دارایی‌ها، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه) و عملکرد مالی (درآمدها، هزینه‌ها و سودها و زیان‌های غیرعملیاتی) به شکل شفاف و مطلوبی در اختیار استفاده‌کنندگان از صورت‌های مالی قرار گیرد، از اهمیت زیادی برخوردار است.

دارایی‌های جاری

دارایی‌های جاری عبارت است از موجودی نقد و سایر دارایی‌هایی که به‌طور معقول انتظار می‌رود ظرف یک سال، به وجه نقد تبدیل شود، به فروش رود یا به مصرف برسد. موجودی نقد، سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت، حساب‌های دریافتی، اسناد دریافتی کوتاه مدت، موجودی‌های کالا و پیش پرداخت‌ها نمونه‌هایی از اقلام دارایی‌های جاری هستند. اقلام دارایی‌های جاری معمولاً به ترتیب کاهش نقدینگی در ترازنامه طبقه‌بندی می‌شوند.

دارایی‌های غیرجاری

دارایی‌های غیرجاری به اقلامی از دارایی گفته می‌شود که مؤسسه قصد نگهداری و استفاده از آنها را برای سال‌های متمادی دارد، مانند زمین، ساختمان، اثاثه اداری، وسایل نقلیه و اسناد دریافتی بلندمدت. دارایی‌های غیرجاری را دارایی‌های ثابت یا بلندمدت نیز می‌گویند. دارایی‌هایی که در یک مؤسسه جاری تلقی می‌شوند ممکن است در مؤسسه دیگری جزء دارایی‌های غیرجاری طبقه‌بندی گردند. مثلاً یک خودرو سواری در یک شرکت تولید سیمان جزء دارایی‌های غیرجاری و در یک شرکت تولید خودرو به‌مثابه محصول آن، جزء دارایی‌های جاری طبقه‌بندی می‌شود.

بدهی‌های جاری

بدهی‌های جاری تعهداتی هستند که انتظار می‌رود حداکثر طی یک سال آتی از محل دارایی‌های جاری یا ایجاد بدهی جاری دیگر تسویه یا بازپرداخت شوند. بدهی‌های جاری معمولاً به‌ترتیبی که تسویه خواهند شد در ترازنامه طبقه‌بندی می‌شوند. حساب‌های پرداختی، اسناد پرداختی کوتاه مدت، پیش دریافت‌ها و مالیات پرداختی نمونه‌هایی از بدهی‌های جاری هستند.

بدهی‌های غیرجاری

بدهی‌های غیرجاری تعهداتی هستند که انتظار نمی‌رود طی یک سال از محل دارایی‌های جاری یا ایجاد بدهی جاری دیگر تسویه یا بازپرداخت شوند. اوراق قرضه پرداختی و اسناد پرداختی بلندمدت نمونه‌هایی از بدهی‌های غیرجاری هستند.

سودمندی ترازنامه

ترازنامه با ارائه اطلاعاتی پیرامون دارایی‌ها و بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه، مبنایی را برای محاسبه بازده عملیات و ارزیابی ساختار سرمایه شرکت فراهم می‌کند. همچنین، استفاده کنندگان، برای تعیین ریسک شرکت و جریان‌های نقد آتی، از اطلاعات ترازنامه استفاده می‌کنند. در این رابطه، تحلیل‌گران از ترازنامه برای تعیین نقدینگی شرکت، توانایی پرداخت بدهی و انعطاف‌پذیری مالی استفاده می‌کنند.

همانطور که مطرح شد نقدینگی، مدت زمانی که انتظار می‌رود طی آن یک دارایی فروخته شده یا به‌گونه‌ای دیگر به وجه نقد تبدیل شود، یا مدت زمانی که انتظار می‌رود بدهی‌ها تسویه گردد را نشان می‌دهد. اعتباردهندگان به نسبت‌های نقدینگی کوتاه‌مدت، مانند نسبت وجوه نقد به بدهی‌های کوتاه‌مدت، علاقه‌مند هستند. این نسبت‌ها نشان می‌دهند که آیا یک شرکت منابع کافی برای پرداخت تعهدات جاری و سررسید شده در اختیار دارد. به‌صورت مشابه، سهام‌داران، نقدینگی را به‌منظور ارزیابی امکان تقسیم سود یا بازخرید سهام، مورد توجه قرار می‌دهند. به طور کلی، نقدینگی بالاتر، ریسک ورشکستگی (عدم توانایی پرداخت بدهی‌ها) شرکت را کاهش می‌دهد.

توانایی پرداخت بدهی، به معنی توانایی یک شرکت در پرداخت بدهی‌های خود در سررسید است. در سطح معینی از دارایی‌ها، شرکتی که در ساختار سرمایه خود از بدهی‌های کمتری استفاده کرده است، در پرداخت بدهی‌ها، از توانایی بالاتری برخوردار است. بنابراین، سطح بالاتر بدهی‌ها به معنی افزایش ریسک (مخاطره) شرکت است. زیرا احتمال عدم توانایی پرداخت بدهی‌ها در سررسید افزایش می‌یابد. نقدینگی و توانایی پرداخت بدهی، انعطاف‌پذیری مالی یک شرکت را تحت تاثیر قرار می‌دهند. انعطاف‌پذیری مالی، توانایی شرکت در انجام واکنش اثربخش، برای تغییر میزان و زمان‌بندی جریان‌های نقدی به نحوی که شرکت بتواند در مقابل نیازها و فرصت‌های غیرمنتظره واکنش نشان دهد را اندازه‌گیری می‌کند. برای مثال، شرکتی که دارای بدهی‌های متعددی است، توانایی و انعطاف‌پذیری چندانی در استفاده از فرصت‌های سرمایه‌گذاری مطلوب ندارد. زیرا، برای این شرکت، امکان استقراض بیشتر محدود است.

محدودیت‌های ترازنامه

برخی از مهم‌ترین محدودیت‌های ترازنامه به شرح زیر است:

- اغلب دارایی‌ها و بدهی‌هایی که در ترازنامه گزارش می‌شوند با استفاده از مبنای بهای تمام شده تاریخی اندازه‌گیری می‌شوند. در نتیجه، ترازنامه، اغلب به دلیل عدم گزارش ارزش‌های منصفانه، مورد انتقاد واقع شده است. برای مثال، شرکت‌های فعال در صنایع چوب، دارایی‌هایی مانند الوار در اختیار دارند که در اغلب زمان‌ها، امکان تعیین ارزش منصفانه (ارزش بازار) آنها وجود دارد. با این وجود، تا زمان فروش، صورت‌های مالی، هیچ‌گونه افزایشی در دارایی‌های این شرکت را نشان نمی‌دهد.
- در تعیین بسیاری از اقلام گزارش شده در ترازنامه، شرکت، از برخی قضاوت‌ها و برآوردها استفاده می‌کند. برای مثال یک شرکت خودروسازی در ترازنامه خود، میزان حساب‌های دریافتی که وصول خواهد شد، عمر مفید انبارها و تعداد اتومبیل‌هایی که تحت گارانتی، مرجوع می‌شوند را تخمین می‌زند.
- ترازنامه بسیاری از اقلام دارای ارزش مالی که شرکت قادر به اندازه‌گیری معقولانه آنها نیست را حذف می‌نماید. برای مثال، دانش و مهارت پرسنل شرکت آلفا در توسعه تراشه‌های رایانه‌ای جدید، مهم‌ترین دارایی این شرکت بزرگ محسوب می‌شود. با این حال به دلیل اینکه شرکت آلفا نمی‌تواند، به طور قابل اتکایی، میزان ارزش پرسنل و سایر دارایی‌های نامشهود خود، مانند مشتریان دائمی و شهرت و اعتبار را اندازه‌گیری نماید، نمی‌تواند این اقلام را در ترازنامه خود شناسایی کند. به طور مشابه بسیاری از بدهی‌ها در ترازنامه گزارش نمی‌شوند.

مبنای اندازه‌گیری عناصر ترازنامه

در حسابداری کنونی، در شناسایی اولیه، ارزش تاریخی ملاک ثبت و پردازش اطلاعات مالی قرار می‌گیرد و اصولاً به همین جهت اغلب عنوان می‌گردد که صورت‌های مالی محصول سیستمی است که بر ارزش‌های تاریخی مبتنی است. اما در اینجا باید به این مسئله توجه جدی داشت که سیستم مبتنی بر ارزش‌های تاریخی شاید در پاره‌ای از موارد بتواند پاسخگوی نیازهای استفاده‌کنندگان گزارش‌های مالی باشد، اما در برخی از موارد دیگر، نظیر مطالبات، بدهی‌های برآوردی و یا دریافت دارایی به طور رایگان و یا در قالب معاوضه (که فاقد ارزش تاریخی می‌باشند)، خیلی مؤثر به نظر نمی‌آید. بنابراین لازم است علاوه بر ارزش تاریخی، از مبنای ارزش‌گذاری دیگری نیز در گزارش‌های مالی استفاده نمود.

در صورت وضعیت مالی (ترازنامه)، بنابر آنچه که توضیح داده شد، از مبناهای متعددی جهت ارزش گذاری ارقام دارایی و بدهی می‌توان استفاده نمود. ذیلا نحوه ارزش گذاری ارقام ترازنامه به‌اختصار توضیح داده می‌شود:

سرفصل حساب	مبنای ارزش گذاری
موجودی نقد	ارزش جاری
حساب‌ها و اسناد دریافتی	ارزش خالص بازیافتی (ارزش دفتری پس از کسر ذخیره م.م.و)
موجودی‌ها	اقل بهای تمام شده یا قیمت بازار
سرمایه‌گذاری‌ها	برحسب نوع و ماهیت سرمایه‌گذاری از روش‌های بهای تمام شده، ارزش بازار و ارزش ویژه استفاده می‌شود.
اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات	به بهای تمام شده پس از کسر استهلاک انباشته و زیان دائمی ناشی از کاهش ارزش
دارایی‌های نامشهود	به بهای تمام شده پس از کسر استهلاک انباشته و زیان دائمی ناشی از کاهش ارزش
بدهی‌های جاری	ارزش سررسید
بدهی‌های بلندمدت	ارزش فعلی (ارزش روز)
حقوق صاحبان سهام	ارزش حقوق صاحبان سهام متأثر از مبنای به‌کار رفته در تعیین ارزش دارایی‌ها و بدهی‌ها می‌باشد.

شکل (فرمت) ارائه ترازنامه

سه شیوه معمول جهت تهیه ترازنامه وجود دارد:

- شکل حساب T:** شکل سنتی تهیه ترازنامه است در این شکل ارائه، دارایی‌ها در سمت راست ترازنامه و بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه، در بخش‌های جداگانه در سمت چپ نمایش داده می‌شوند
- شکل گزارشی:** به روشی مشابه روش اول تهیه می‌شود با این تفاوت که در آن ابتدا دارایی‌ها نوشته شده و سپس بدهی‌ها و حقوق صاحبان سهام به‌جای انعکاس در سمت چپ ترازنامه، در ادامه دارایی‌ها آورده می‌شود.
- شکل وضعیت مالی:** تأکید آن بر سرمایه در گردش و نیز خالص دارایی‌هایی است که از محل حقوق صاحبان سهام، تأمین مالی شده است.

فرمت کلی ترازنامه در شکل وضعیت مالی

xxxxxx	دارایی‌های جاری
(xxxxxx)	کسر می‌شود: بدهی‌های جاری
xxxxxx	سرمایه در گردش
xxxxxx	دارایی‌های بلندمدت (به تفکیک)
xxxxxx	جمع
(xxxxxx)	کسر می‌شود: بدهی‌های بلندمدت
xxxxxx	خالص دارایی‌ها که از منابع زیر تأمین مالی شده
xxxxxx	حقوق صاحبان سهام (اقلام به تفکیک)

یکی از متداول‌ترین اشکال ارائه ترازنامه که توسط شرکت‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد، شکل حسابی T است. نمونه‌ای از این نحوه ارائه ترازنامه در ادامه آمده است.

شکل گزارشی: نحوه طبقه‌بندی و گزارش ارقام در شکل گزارشی مشابه شکل T ترازنامه است تنها با این تفاوت که در شکل گزارشی، بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه به‌جای ارائه در سمت چپ دارایی‌ها، در زیر دارایی‌ها، فهرست‌بندی می‌شوند. نمونه‌ای از ترازنامه به شکل گزارشی، در ادامه بعد از شکل T ترازنامه آمده است.

مؤسسه
ترازنامه
در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۹۲

۱۳۹۱/۱۲/۲۹		۱۳۹۲/۱۲/۲۹		یادداشت	دارایی ها
میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال	میلیون ریال		
					دارایی های جاری:
.....	.....	۱۴	.....	۳	موجودی نقد
.....	.....	۱۵	.....	۴	سرمایه گذاری های کوتاه مدت
.....	.....	۱۶	.....	۵	دریافتنی های تجاری و غیر تجاری
.....	.....	۱۷	.....	۶	موجودی مواد و کالا
.....	.....	۱۸	.....	۷	پیش پرداخت ها
.....	.....	۱۹	.....	۸	دارایی های نگهداری شده برای فروش
.....	.....	۸	.....		جمع دارایی های جاری
					دارایی های غیر جاری:
					دریافتنی های بلندمدت
.....	.....	۱۴	.....	۹	سرمایه گذاری های بلندمدت
.....	.....	۱۷	.....	۱۰	سرمایه گذاری در املاک
.....	.....	۲۰	.....	۱۱	سرقفلی و دارایی های نامشهود
.....	.....		.....	۱۲	دارایی های ثابت مشهود
.....	.....		.....	۱۳	سایر دارایی ها
					جمع دارایی های غیر جاری
					جمع دارایی ها
					بدهی ها و حقوق صاحبان سهام
					بدهی های جاری:
.....	.....	۲۱	.....		سرمایه
.....	.....	۲۲	.....		انداخته ها
.....	.....	۲۳	.....		سود انباشته
					جمع حقوق صاحبان سهام
					جمع بدهی ها و حقوق صاحبان سهام

یادداشت های توضیحی همراه، بخش جدایی ناپذیر صورت های مالی است

مؤسسه.....
ترازنامه
در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۴۲

	۱۳۴۲/۱۲/۲۹	۱۳۴۱/۱۲/۲۹	یادداشت
دارایی‌های جاری:			
موجودی نقد	xxxx	xxxx	
سرمایه‌گذاری‌های کوتاه مدت	xxxx	xxxx	
دریافتی‌های تجاری و غیر تجاری	xxxx	xxxx	
موجودی مواد و کالا	xxxx	xxxx	
پیش پرداخت‌ها	xxxx	xxxx	
دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	xxxx	xxxx	
جمع دارایی‌های جاری	xxxx	xxxx	
دارایی‌های غیر جاری:			
دریافتی‌های بلند مدت	xxxx	xxxx	
سرمایه‌گذاری‌های بلند مدت	xxxx	xxxx	
سرمایه‌گذاری در املاک	xxxx	xxxx	
دارایی‌های نامشهود	xxxx	xxxx	
دارایی‌های ثابت مشهود	xxxx	xxxx	
سایر دارایی‌ها	xxxx	xxxx	
جمع دارایی‌های غیر جاری	xxxx	xxxx	
جمع دارایی‌ها	xxxx	xxxx	
بدهی‌های جاری:			
پرداختی‌های تجاری و غیر تجاری	xxxx	xxxx	
مالیات پرداختنی	xxxx	xxxx	
سود سهام پرداختنی	xxxx	xxxx	
تسهیلات مالی	xxxx	xxxx	
ذخایر	xxxx	xxxx	
پیش دریافت‌ها	xxxx	xxxx	
بدهی‌های مرتبط با دارایی‌های نگهداری شده برای فروش	xxxx	xxxx	
جمع بدهی‌های جاری	xxxx	xxxx	
بدهی‌های غیر جاری			
پرداختی‌های بلندمدت	xxxx	xxxx	
تسهیلات مالی بلندمدت	xxxx	xxxx	
ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان	xxxx	xxxx	
جمع بدهی‌های غیر جاری	xxxx	xxxx	
جمع بدهی‌ها xxxx	xxxx	xxxx	
حقوق صاحبان سرمایه			
سرمایه	xxxx	xxxx	
اندوخته‌ها	xxxx	xxxx	
سود انباشته	xxxx	xxxx	
جمع حقوق صاحبان سرمایه	xxxx	xxxx	
جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه	xxxx	xxxx	

مثال ❁

مانده حساب‌های شرکت ایران برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ ارائه شده است.

		بستانکار	بدهکار
۱۸'۰۰۰'۰۰۰	استهلاک انباشته تجهیزات	۱۴'۰۰۰'۰۰۰	وجه نقد
۲۰'۰۰۰'۰۰۰	اسناد پرداختی بلندمدت	۱۱'۰۰۰'۰۰۰	حساب‌های دریافتی
۱۰'۰۰۰'۰۰۰	حساب‌های پرداختی	۲۰'۰۰۰'۰۰۰	موجودی کالا
۴۰۰'۰۰۰'۰۰۰	سرمایه	۵'۰۰۰'۰۰۰	پیش پرداخت بیمه
۷'۰۰۰'۰۰۰	استهلاک انباشته اثاثه	۹۵'۰۰۰'۰۰۰	تجهیزات فروشگاه
		۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	زمین
		۶۷'۰۰۰'۰۰۰	اثاثه
		۵۰'۰۰۰'۰۰۰	حق الامتیاز
		۳'۰۰۰'۰۰۰	اسناد دریافتی بلندمدت
			سرمایه گذاری بلندمدت در
		۷۰'۰۰۰'۰۰۰	اوراق مشارکت

ترازنامه طبقه‌بندی شده این شرکت را تهیه کنید.

شرکت بازرگانی ایران ترازنامه ۲۹ اسفند ۱۳۹۶	
	دارایی‌های جاری
	موجودی نقد
۱۴'۰۰۰'۰۰۰	حساب‌های دریافتی خالص
۱۱'۰۰۰'۰۰۰	موجودی کالا
۲'۰۰۰'۰۰۰	پیش پرداخت بیمه
<u>۵'۰۰۰'۰۰۰</u>	جمع دارایی‌های جاری
۵۰'۰۰۰'۰۰۰	دارایی‌های غیر جاری
	اسناد دریافتی بلندمدت
۳'۰۰۰'۰۰۰	سرمایه‌گذار بپهای بلندمدت:
	سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت
۷۰'۰۰۰'۰۰۰	دارایی‌های نامشهود:
	حق الامتیاز
۵۰'۰۰۰'۰۰۰	دارایی‌های ثابت مشهود:
	زمین
۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	تجهیزات فروشگاه
	کسر می‌شود: استهلاک انباشته تجهیزات
۹۵'۰۰۰'۰۰۰	اثاثه
۷۷'۰۰۰'۰۰۰	کسر می‌شود: استهلاک انباشته اثاثه
۶۷'۰۰۰'۰۰۰	کل دارایی‌های ثابت مشهود
<u>۶۰'۰۰۰'۰۰۰</u>	جمع دارایی‌های غیر جاری
<u>۲۵۷'۰۰۰'۰۰۰</u>	جمع دارایی‌ها
۳۸۰'۰۰۰'۰۰۰	بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه
<u>۴۳۰'۱۰۰'۰۰۰</u>	بدهی‌های جاری
	حساب‌های پرداختی
۱۰'۰۰۰'۰۰۰	بدهی‌های غیر جاری
	اسناد پرداختی بلندمدت
۲۰'۰۰۰'۰۰۰	جمع بدهی‌ها
<u>۳۰'۰۰۰'۰۰۰</u>	حقوق صاحبان سرمایه
	سرمایه
۴۰۰'۰۰۰'۰۰۰	جمع بدهی‌ها و حقوق صاحبان سرمایه
<u>۴۳۰'۰۰۰'۰۰۰</u>	

یکی از گزارش‌های حسابداری که درآمدهای فروش و هزینه‌های یک دوره مالی را تلخیص می‌کند، صورت حساب سود و زیان نامیده می‌شود. از لحاظ فنی، صورت حساب سود و زیان در رده پایین تراز ترازنامه قرار می‌گیرد زیرا این صورت، مشروحاً اقلامی را منعکس می‌کند که نتیجه عملیات شخصیت حسابداری در یک دوره مالی است و موجب تغییر یکی از اقلام مشخص ترازنامه یعنی سود انباشته می‌گردد. هرچند، از دیدگاه عده‌ای از حسابداران و استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی، اطلاعات مندرج در صورت حساب سود و زیان به مراتب مهم‌تر از اطلاعات منعکس در ترازنامه است زیرا صورت حساب سود و زیان، نتایج عملیات را گزارش می‌کند و دلایل سودآوری یا زیان‌دهی شخصیت حسابداری را نشان می‌دهد. اهمیت صورت حساب سود و زیان با این واقعیت نشان داده می‌شود که حسابداران هنگام تصمیم‌گیری برای اندازه‌گیری و ثبت یک رویداد مالی معین، معمولاً روشی را انتخاب می‌کنند که حتی‌المقدور موجب تحریف اطلاعات مندرج در این صورت حساب نشود و از این لحاظ، صورت حساب سود و زیان را بر ترازنامه مقدم می‌شمارند

صورت سود و زیان بیانگر نتایج عملیات مؤسسه طی یک دوره مالی می‌باشد. برای اندازه‌گیری نتایج عملیات یک مؤسسه باید درآمدها و هزینه‌های یک دوره مالی با هم مقابله شوند. به گزارشی که مقابله درآمدها و هزینه‌های یک دوره مالی در آن صورت می‌گیرد صورت سود و زیان گفته می‌شود. صورت سود و زیان از روی تراز آزمایشی اصلاح شده تهیه می‌شود. در صورت سود و زیان، ابتدا درآمدها نوشته می‌شود و سپس هزینه‌ها از آنها کسر می‌گردد. با کسر هزینه‌ها از درآمدها، سود (زیان) مؤسسه به دست می‌آید.

صورت سود و زیان باید حداقل حاوی اقلام اصلی زیر باشد:

الف) درآمدهای عملیاتی	ب) هزینه‌های عملیاتی
پ) سود یا زیان عملیاتی	ت) هزینه‌های مالی
ث) سایر درآمدها و هزینه‌های غیرعملیاتی	ج) مالیات بر درآمد
چ) سود یا زیان فعالیت‌های عادی	خ) سود یا زیان خالص.

اطلاعاتی که در صورت سود و زیان یا در یادداشت‌های توضیحی افشا می‌شود

هر واحد تجاری که هزینه‌های عملیاتی را برحسب کارکرد طبقه‌بندی کند باید اطلاعات اضافی را درباره ماهیت هزینه‌ها شامل هزینه استهلاک و هزینه‌های پرسنلی، افشا کند. از آنجا که اطلاعات مربوط به ماهیت هزینه‌ها در پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی مفید است، چنانچه از روش طبقه‌بندی بر مبنای کارکرد هزینه استفاده شود، اقلام تشکیل دهنده هزینه‌ها برحسب ماهیت نیز افشا می‌شود. هزینه‌های عملیاتی باید برحسب کارکرد هزینه‌ها در واحد تجاری و در موارد خاص که انجام این امر مفید نباشد برحسب ماهیت هزینه‌ها، طبقه‌بندی و در صورت سود و زیان منعکس شود. واحدهای اقتصادی از یکی از دو قالب چندمرحله‌ای و یک مرحله‌ای صورت سود و زیان استفاده می‌کنند. این بخش، کاربرد این دو قالب صورت سود و زیان را در شرکت‌های بازرگانی توضیح می‌دهد. در روش طبقه‌بندی براساس ماهیت هزینه، اقلام هزینه برحسب ماهیت (نظیر استهلاک، مواد مصرفی، کرایه حمل، حقوق و دستمزد، تبلیغات) با یکدیگر جمع شده و در صورت سود و زیان منعکس می‌شود

صورت سود و زیان چند مرحله‌ای

صورت سود و زیان چند مرحله‌ای، به این دلیل به این نام خوانده می‌شود که چندین مرحله در تعیین سود خالص را نشان می‌دهد. دو مرحله از این مراحل به فعالیت‌های عملیاتی اصلی شرکت مربوط است. همچنین، یک صورت سود و زیان چند مرحله‌ای بین فعالیت‌های عملیاتی و فعالیت‌های غیرعملیاتی تمایز قائل می‌شود. سرانجام، این صورت مالی، اجزای میانی سود (زیان) را برجسته می‌کند و گروه‌های فرعی هزینه‌ها را نشان می‌دهد. صورت سود و زیان چند مرحله‌ای با ارائه درآمد فروش آغاز می‌شود. پس از آن حساب‌های کاهنده درآمد فروش، شامل برگشت از فروش و تخفیفات و تخفیفات نقدی فروش، کسر می‌شود تا فروش خالص به دست آید. در ادامه بخش درآمد فروش صورت سود و زیان شرکت الف آمده است

درآمد فروش	۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	
فروش		۲'۰۰۰'۰۰۰
کسر می‌شود: برگشت از فروش و تخفیفات		۸'۰۰۰'۰۰۰
تخفیفات نقدی فروش	(۱۰'۰۰۰'۰۰۰)	
فروش خالص	۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰	

سود خالص

شرکت‌ها بهای تمام شده کالای فروش رفته را از درآمد فروش کسر می‌کنند تا سود (زیان) ناخالص به دست آید. شرکت‌ها برای این محاسبه از فروش خالص استفاده می‌کنند. بر مبنای داده‌های فروش در بالا (فروش خالص ۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال) و بهای تمام شده کالای فروش رفته تحت سیستم ثبت دائمی موجودی کالا (فرض کنید ۶۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال است)، سود ناخالص شرکت الف ۵۰'۰۰۰'۰۰۰ ریال خواهد شد. محاسبات به قرار زیر است:

فروش خالص	۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰	
بهای تمام شده کالای فروش رفته	(۶۰'۰۰۰'۰۰۰)	
سود ناخالص	۵۰'۰۰۰'۰۰۰	

هزینه‌های عملیاتی و سود (زیان) عملیاتی

هزینه‌های عملیاتی بخش بعدی محاسبه سود (زیان) خالص یک شرکت بازرگانی است و هزینه‌هایی است که در فرایند کسب درآمد فروش، به‌وقوع پیوسته‌اند. این هزینه‌ها در شرکت‌های بازرگانی و خدماتی مشابه هستند. برای شرکت الف هزینه‌های عملیاتی ۱۴'۰۰۰'۰۰۰ ریال است. شرکت سود (زیان) عملیاتی خود را با کسر کردن هزینه‌های عملیاتی از سود (زیان) ناخالص به دست می‌آورد. بنابراین، برای شرکت الف سود عملیاتی ۳۶'۰۰۰'۰۰۰ ریال است.

سود ناخالص	۵۰'۰۰۰'۰۰۰	
هزینه‌های عملیاتی	(۱۴'۰۰۰'۰۰۰)	
سود عملیاتی	۳۶'۰۰۰'۰۰۰	

فعالیت‌های غیر عملیاتی

فعالیت‌های غیر عملیاتی، از درآمدها، هزینه‌ها، سودها و زیان‌های مختلفی تشکیل شده است که به عملیات اصلی شرکت مربوط نمی‌شوند. هنگامی که اقلام غیر عملیاتی وجود نداشته باشند، سود (زیان) عملیاتی همان سود (زیان) خالص است. بنابراین سود (زیان) عملیاتی به صورت شفاف‌ی نتایج عملیات عادی شرکت را مشخص می‌کند. نتایج فعالیت‌های غیر عملیاتی، در بخش سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی نشان داده می‌شوند.

سایر درآمدها و سودهای غیر عملیاتی

درآمد سود تضمین شده ناشی از اسناد دریافتنی و سپرده‌های بانکی
درآمد سود سهام ناشی از سرمایه‌گذاری در سهام سایر شرکت
درآمد اجاره ناشی از اجاره دادن زمین یا ساختمان
سود غیر عملیاتی ناشی از فروش دارایی‌های ثابت مشهود

سایر هزینه‌ها و زیان‌های غیر عملیاتی

هزینه سود تضمین شده اسناد پرداختنی و تسهیلات دریافتنی از بانک‌ها
خسارات حوادث ناشی از حوادث طبیعی یا انسانی
زیان‌های غیر عملیاتی ناشی از فروش یا کنارگذاری دارایی‌های ثابت مشهود
زیان‌های غیر عملیاتی ناشی از اعتصاب کارکنان و تأمین‌کنندگان مواد اولیه

از بین سود ناخالص، سود عملیاتی و سود خالص کدام یک بهتر می‌تواند نتیجه عملیات و کارایی فعالیت‌های واحد تجاری را نشان دهد بحث کنید.

شرکت‌های بازرگانی، فعالیت‌های غیر عملیاتی خود را در صورت سود و زیان بلافاصله پس از فعالیت‌های عملیاتی اصلی گزارش می‌کنند. صورت سود و زیان چند مرحله‌ای شرکت الف در ادامه آمده است.

شرکت الف	
صورت سود و زیان	
ارقام به ریال	برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶
۱۲۰'۰۰۰'۰۰۰	فروش ناخالص
	کسر می‌شود: برگشت از فروش و تخفیفات
(۱۰'۰۰۰'۰۰۰)	تخفیفات نقدی فروش
۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰	فروش خالص
(۶۰'۰۰۰'۰۰۰)	بهای تمام شده کالای فروش رفته
۵۰'۰۰۰'۰۰۰	سود ناخالص
	هزینه‌های عملیاتی
	هزینه حقوق
	هزینه آب و برق
	هزینه تبلیغات
	هزینه استهلاک
	هزینه حمل فروش
	هزینه بیمه
۱۴'۰۰۰'۰۰۰	کل هزینه‌های عملیاتی
۳۶'۰۰۰'۰۰۰	سود (زیان) عملیاتی
	سایر درآمدها و سودهای غیرعملیاتی
	درآمد سود تضمین شده
۸'۶۰۰'۰۰۰	سود فروش تجهیزات
	سایر هزینه‌ها و زیان‌های غیرعملیاتی
	هزینه سود تضمین شده
(۴'۶۰۰'۰۰۰)	زیان ناشی از سرقت
۴۰'۰۰۰'۰۰۰	سود قبل از مالیات
(۱۰'۰۰۰'۰۰۰)	مالیات بر درآمد (۲۵٪)
۳۰'۰۰۰'۰۰۰	سود (زیان) خالص

تمایز بین فعالیت‌های عملیاتی و فعالیت‌های غیرعملیاتی برای بسیاری از استفاده‌کنندگان خارجی از اطلاعات مالی با اهمیت است. این استفاده‌کنندگان، سود (زیان) عملیاتی را پایدار می‌دانند و بسیاری از فعالیت‌های غیرعملیاتی را غیرتکرار شونده می‌دانند. بنابراین، تحلیل‌گران در پیش‌بینی سود خالص سال بعد، وزن زیادی را به سود عملیاتی می‌دهند و به فعالیت‌های غیرعملیاتی وزن کمتری می‌دهند.

صورت سود و زیان یک مرحله‌ای

یک قالب دیگر صورت سود زیان، صورت سود و زیان یک مرحله‌ای است. نام این صورت مالی به این دلیل انتخاب شده است که تنها در طی یک مرحله با کسر کل هزینه‌ها از کل درآمدها سود (زیان) خالص تعیین می‌شود.

در یک صورت سود و زیان یک مرحله‌ای، تمامی اطلاعات در دو گروه طبقه‌بندی می‌شوند:

- ۱ درآمدها که شامل هر دوی درآمدهای عملیاتی و سایر درآمدها و سودهای غیرعملیاتی است؛
- ۲ هزینه‌ها که شامل بهای تمام شده کالای فروش رفته، هزینه‌های عملیاتی و سایر هزینه‌ها و زیان‌های غیرعملیاتی است.

دو دلیل اصلی برای استفاده از قالب یک مرحله‌ای صورت سود و زیان وجود دارد:

- ۱ شرکت تا زمانی که کل درآمدها بیش از کل هزینه‌ها نباشد، هیچ‌گونه سودی شناسایی نمی‌کند.
- ۲ این قالب ساده‌تر است و خواندن آن آسانتر است. با این وجود صورت سود و زیان چندمرحله‌ای اطلاعات بیشتری را نشان می‌دهد و تهیه آن متداول‌تر است.

شرکت الف	
صورت سود و زیان	
برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶	
درآمدها	
فروش خالص	۱۱۰'۰۰۰'۰۰۰
درآمد سود تضمین شده	۵'۰۰۰'۰۰۰
سود فروش تجهیزات	۳'۶۰۰'۰۰۰
کل درآمدها	<u>۱۱۸'۶۰۰'۰۰۰</u>
هزینه‌ها	
بهای تمام شده کالای فروش رفته	۶۰'۰۰۰'۰۰۰
هزینه‌های عملیاتی	۱۴'۰۰۰'۰۰۰
هزینه سود تضمین شده	۱'۸۰۰'۰۰۰
زیان ناشی از سرقت	<u>۲'۸۰۰'۰۰۰</u>
کل هزینه‌ها	(۷۸'۶۰۰'۰۰۰)
سود قبل از مالیات	<u>۴۰'۰۰۰'۰۰۰</u>
مالیات بر درآمد (۲۵٪)	(۱۰'۰۰۰'۰۰۰)
سود (زیان) خالص	<u>۳۰'۰۰۰'۰۰۰</u>

به نظر شما آیا بین سود خالص و افزایش وجه نقد در یک واحد تجاری رابطه وجود دارد؟ در این باره جست‌وجو و تحقیق کنید.

مانده حساب‌های شرکت خلیج فارس برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ ارائه شده است.

بستانکار		بدهکار	
۳'۰۰۰'۰۰۰	استهلاک انباشته	۱۲'۰۰۰'۰۰۰	وجه نقد
۵'۰۰۰'۰۰۰	اسنادپرداختنی بلندمدت	۱۱'۰۰۰'۰۰۰	حساب‌های دریافتنی
۵'۴۰۰'۰۰۰	حساب‌های پرداختنی	۲۹'۰۰۰'۰۰۰	موجودی کالا
۳۴'۱۰۰'۰۰۰	سرمایه	۲'۵۰۰'۰۰۰	پیش پرداخت بیمه
۶۵'۵۰۰'۰۰۰	فروش	۵'۰۰۰'۰۰۰	تجهیزات فروشگاه
۲'۴۰۰'۰۰۰	درآمد سود تضمین شده	۲'۰۰۰'۰۰۰	برداشت
<u>۱۱۵'۴۰۰'۰۰۰</u>		۲'۰۰۰'۰۰۰	برگشت از فروش و تخفیفات
		۵'۰۰۰'۰۰۰	تخفیفات فروش
		۳۶'۴۰۰'۰۰۰	بهای تمام شده کالای فروش رفته
		۷۰۰'۰۰۰	هزینه حمل کالای فروش رفته
		۱'۲۰۰'۰۰۰	هزینه تبلیغات
		۵'۶۰۰'۰۰۰	هزینه حقوق
		۱'۴۰۰'۰۰۰	هزینه آب و برق
		<u>۲'۰۰۰'۰۰۰</u>	هزینه اجاره
		۱'۰۰۰'۰۰۰	هزینه استهلاک
		۱'۵۰۰'۰۰۰	هزینه بیمه
		۱'۶۰۰'۰۰۰	هزینه سود تضمین شده
		۱۱۵'۴۰۰'۰۰۰	

صورت سود زیان چندمرحله‌ای و یک‌مرحله‌ای را برای این شرکت تهیه کنید.

شرکت بازرگانی خلیج فارس
صورت سود و زیان
برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ ارقام به ریال

		درآمد فروش
۶۵'۵۰۰'۰۰۰		فروش
	۲'۰۰۰'۰۰۰	کسر می شود: برگشت از فروش و تخفیفات
<u>(۲'۵۰۰'۰۰۰)</u>	<u>۵۰۰'۰۰۰</u>	تخفیفات فروش
۶۳'۰۰۰'۰۰۰		فروش خالص
<u>(۳۶'۴۰۰'۰۰۰)</u>		بهای تمام شده کالای فروش رفته
۲۶'۶۰۰'۰۰۰		سود ناخالص
		هزینه های عملیاتی
	۵'۶۰۰'۰۰۰	هزینه حقوق
	۲'۰۰۰'۰۰۰	هزینه اجاره
	۱'۴۰۰'۰۰۰	هزینه آب و برق
	۱'۲۰۰'۰۰۰	هزینه تبلیغات
	۱'۰۰۰'۰۰۰	هزینه استهلاک
	۷۰۰'۰۰۰	هزینه حمل کالای فروش رفته
	<u>۱'۵۰۰'۰۰۰</u>	هزینه بیمه
<u>(۱۳'۴۰۰'۰۰۰)</u>		کل هزینه های عملیاتی
۱۳'۲۰۰'۰۰۰		سود عملیاتی
		سایر درآمدها و سودهای غیر عملیاتی
	۲'۴۰۰'۰۰۰	درآمد سود تضمین شده
		سایر هزینه ها و زیان های غیر عملیاتی
۸۰۰'۰۰۰	<u>۱'۶۰۰'۰۰۰</u>	هزینه سود تضمین شده
<u>۱۴'۰۰۰'۰۰۰</u>		سود قبل از مالیات
<u>(۲'۵۰۰'۰۰۰)</u>		مالیات بر درآمد (۲۵٪)
<u>۱۰'۵۰۰'۰۰۰</u>		سود (زیان) خالص

شرکت بازرگانی خلیج فارس	
صورت سود و زیان	
برای سال منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ ارقام به ریال	
	درآمد فروش
	فروش خالص
	درآمد سود تضمین شده
۶۳،۰۰۰،۰۰۰	
<u>۲،۴۰۰،۰۰۰</u>	
۶۵،۴۰۰،۰۰۰	کل درآمدها
	هزینه‌ها
	بهای تمام شده کالای فروش رفته
	هزینه‌های عملیاتی
	هزینه سود تضمین شده
۳۶،۴۰۰،۰۰۰	
۱۳،۴۰۰،۰۰۰	
<u>۱،۶۰۰،۰۰۰</u>	
(۵۱،۴۰۰،۰۰۰)	کل هزینه‌ها
<u>۱۴،۰۰۰،۰۰۰</u>	سود قبل از مالیات
<u>(۳،۵۰۰،۰۰۰)</u>	مالیات بر درآمد (۲۵٪)
<u>۱۰،۵۰۰،۰۰۰</u>	سود (زیان) خالص

مؤسسه.....
صورت سود و زیان
برای سال مالی منتهی به ۲۹ اسفند ۱۳۸۲

	سال ۱۳۸۲	سال ۱۳۸۱ (تجدید ارائه شده)	
	میلیون ریال	میلیون ریال	یادداشت
	.....	.....	۳۰ درآمدهای عملیاتی
	.....	.....	۳۱ بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی
	.....	.....	سود ناخالص
	.....	.....	۳۲ هزینه‌های فروش، اداری و عمومی
	.....	.....	۳۳ هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول (هزینه استثنایی)
	.....	.....	۳۴ سایر اقلام عملیاتی
	.....	.....	سود عملیاتی
	.....	.....	۳۵ هزینه‌های مالی
	.....	.....	۳۶ سایر درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی
	.....	.....	مالیات بر درآمد
	.....	.....	سود خالص

خود را ارزیابی کنید

- ۱ صورت‌های مالی اساسی را نام ببرید.
- ۲ عنوان هر یک از صورت‌های مالی باید شامل چه مواردی باشد؟
- ۳ ترازنامه را تعریف کنید.
- ۴ دارایی جاری چیست؟
- ۵ محدودیت‌های ترازنامه را توضیح دهید.
- ۶ مبانی اندازه‌گیری عناصر ترازنامه را به تفکیک نام ببرید.
- ۷ شکل وضعیت مالی ترازنامه را بنویسید.
- ۸ طبقه بندی عناصر صورت سود و زیان براساس ماهیت و بر اساس کارکرد را توضیح دهید.
- ۹ هزینه‌های عملیاتی به چه هزینه‌هایی گفته می‌شود؟ چند مورد از این هزینه‌ها را نام ببرید.
- ۱۰ سایر درآمدها و سودهای غیر عملیاتی شما چه مواردی می‌شود نام ببرید.
- ۱۱ سایر هزینه‌ها و زیان‌های غیر عملیاتی شما چه مواردی می‌شود نام ببرید.
- ۱۲ ترازنامه و صورت سود و زیان از لحاظ تاریخ گزارشگری چه تفاوتی با هم دارند؟
- ۱۳ خانم خالدیان در ابتدای آذر ماه سال ۱۳۹۶ مؤسسه خالدیان را تأسیس نمود. رویدادهای زیر طی سال مذکور در این مؤسسه اتفاق افتاده است:

در تاریخ ۱۳۹۶/۹/۱ خانم خالدیان مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال بابت سرمایه اولیه مؤسسه به صورت نقد به صندوق مؤسسه واریز نمود.

در تاریخ ۱۳۹۶/۹/۲۴ مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال به صورت قرض از شرکت الف و ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال از شرکت ج دریافت شد.

در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۱ مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال در سهام شرکت ج سرمایه‌گذاری می‌کند.

در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۲ مبلغ ۳۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال به صورت قرض به شرکت ب داده شد.

در تاریخ ۱۳۹۶/۱۰/۳ مبلغ ۱۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال از وجه قرض داده شده به شرکت ب دریافت شد.

در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲ خانم محمدی مبلغ ۳۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال وجه نقد و مقداری ائانه اداری به مبلغ ۱۰۸۰۰۰۰۰۰ ریال به عنوان سرمایه‌گذاری مجدد وارد مؤسسه نمود.

در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۴ مبلغ ۲۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال ائانه اداری به صورت نسیه خریداری شد.

در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۱ یک دستگاه خودرو به مبلغ ۱۲۰۰۰۰۰۰۰ ریال به صورت نقد خریداری شد.

در تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۲۸ مبلغ ۱۰۵۰۰۰۰۰۰ ریال بابت خدماتی که قرار است در ماه آینده انجام شود دریافت شد.

مطلوب است:

- الف) ثبت رویدادها در دفتر روزنامه
- ب) انتقال اقلام از دفتر روزنامه به دفتر کل به شکل T
- ج) تهیه تراز آزمایشی در پایان اسفندماه ۱۳۹۶
- د) تهیه ترازنامه طبقه بندی شده مؤسسه خالدیان در پایان اسفند ۱۳۹۶

۱۴ اطلاعات زیر از حساب‌های مؤسسه بهزاد در پایان اسفند ۱۳۹۶ (پایان سال مالی) به دست آمده است:

۲۳,۸۰۰,۰۰۰	پیش دریافت	۱۴,۰۰۰,۰۰۰	صندوق
۱۴,۰۰۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختی غیرتجاری	۷۰,۰۰۰,۰۰۰	بانک
۴۹,۰۰۰,۰۰۰	وام پرداختی کوتاه مدت	۲۴,۵۰۰,۰۰۰	پیش پرداخت اجاره
۱۲,۶۰۰,۰۰۰	حق الامتياز	۱۸,۹۰۰,۰۰۰	پیش پرداخت بیمه
۴,۹۰۰,۰۰۰	استهلاک انباشته - ساختمان	۶۳,۰۰۰,۰۰۰	حساب‌های دریافتی تجاری
۳۳,۶۰۰,۰۰۰	ماشین‌آلات	۴۴,۱۰۰,۰۰۰	اسناد دریافتی تجاری
۲۴,۵۰۰,۰۰۰	اثاثه	۵۹,۵۰۰,۰۰۰	موجودی کالا
۶,۶۵۰,۰۰۰	استهلاک انباشته ماشین‌آلات	۵۱,۸۰۰,۰۰۰	سرمایه‌گذاری کوتاه مدت در سهام
۳,۵۰۰,۰۰۰	استهلاک انباشته اثاثه	۱۹,۶۰۰,۰۰۰	وام پرداختی بلندمدت
۱۴,۷۰۰,۰۰۰	سود سهام دریافتی	۲۱,۰۰۰,۰۰۰	سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت
۹,۱۰۰,۰۰۰	اجاره دریافتی	۲۹,۴۰۰,۰۰۰	زمین
۲۸۶,۶۵۰,۰۰۰	سرمایه	۳۹,۹۰۰,۰۰۰	ساختمان
		۷۰,۰۰۰,۰۰۰	حساب‌های پرداختی تجاری
		۳۵,۰۰۰,۰۰۰	اسناد پرداختی تجاری
		۵,۶۰۰,۰۰۰	بیمه پرداختی
		۲,۱۰۰,۰۰۰	مالیات (حقوق) پرداختی
		۶۳,۰۰۰,۰۰۰	حقوق پرداختی
		۳,۵۰۰,۰۰۰	اسناد پرداختی غیرتجاری

مطلوب است:

تهیه ترازنامه طبقه‌بندی شده مؤسسه به‌زاد به شکل T

۱۵ اطلاعات زیر در رابطه با مؤسسه پیام در پایان اسفند ماه سال ۱۳۹۶ در دست می‌باشد:

۵٬۲۰۰٬۰۰۰	درآمد حاصل از فروش کالا
۱٬۴۰۰٬۰۰۰	موجودی کالای ابتدای سال
۱٬۳۰۰٬۰۰۰	موجودی کالای پایان سال
۳٬۰۰۰٬۰۰۰	خرید کالا
۲۵۰٬۰۰۰	زیان ناشی از زلزله
۲۸۰٬۰۰۰	سود حاصل از فروش وسایط نقلیه
۶۵۰٬۰۰۰	هزینه‌های اداری و تشکیلاتی
۴۰۰٬۰۰۰	هزینه‌های توزیع و فروش
۵۰٬۰۰۰	هزینه حمل کالای خریداری شده
۳۶۰٬۰۰۰	برگشت از خرید و تخفیفات
۲۰۰٬۰۰۰	برگشت از فروش و تخفیفات
۱۵۰٬۰۰۰	تخفیفات نقدی خرید
۸۰٬۰۰۰	تخفیفات نقدی فروش
۴۲۰٬۰۰۰	هزینه‌های مالی

با فرض آنکه نرخ مالیات بر درآمد ۲۵٪ باشد

مطلوب است:

الف) تهیه صورت حساب سود و زیان چندمرحله‌ای
ب) تهیه صورت حساب سود و زیان یک‌مرحله‌ای

جدول ارزشیابی پودمان

نمره	استاندارد (شاخص‌ها، داوری، نمره‌دهی)	نتایج	استاندارد عملکرد (کیفیت)	تکالیف عملکردی (شایستگی‌ها)	عنوان پودمان فصل
۳	یک کار عملی در حد هنرجو	بالاتر از حد انتظار	بر اساس استانداردهای حسابداری	تحلیل صورت‌های مالی	ترازنامه و صورت مالی
۲	تحلیل صورت‌های مالی و تحلیل ترازنامه و سود و زیان	در حد انتظار		تحلیل ترازنامه و سود و زیان	
۱	یکی از دو تکلیف را انجام دهد	پایین‌تر از انتظار			
نمره مستمر از ۵					
نمره شایستگی پودمان از ۳					
نمره پودمان از ۲۰					